

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DUA.

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona.
Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Telefon szám: 9.

POLITIKAI ÉS TARSADALMI NAPILAP.

Telefon szám: 9.

ELLENZÉK.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilttéri ezikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Eredmények.

Kolozsvárt, május 28.

Tegnap a magyar törvényhozás mindkét házában záró ülést tartottak a honatyák és ezzel a szabadelvűnek csufolt uralkodás nagy tevékenységben bizonyos szünet áll be. Legalább is érdeklődést nem igen tart a t. Ház s így Bánffy Dezső és a husz éves hatalmi párt babéraitra ül pihenni.

Az eredmény, a mit Bánffy Dezső uralkodása, illetőleg vezérkedése alatt elért, sok tekintetben igen érdekes. Érdekes már azért is, mert fényesen illusztrálja azt az igazságot, hogy pusztán erőszakossággal, hiu nagyragyással minden képesség nélkül még egy közéjé sem lehet kormányozni, annál kevésbé egy országot. Bánffy Dezső pedig arra vállalkozott, hogy a mibe Wekerle belebukott és Szilágyi gyöngye legénynek bizonyult, azt elvégzi.

Elkezdte tehát szereplését az ország kormányán. Megjelent a képviselőházban, elfoglalta a miniszterelnöki székhelyen s országos hatótát keltő stílusban előadta a kormány programját olyan általánosságban és olyan felelősséggel, mint a hogy kezdő riporterek tájékoztatói szokták elcsépeelt politikai eseményekről a vidék olvasóit.

Az akkor „elmondódott” beszéd tartalma méltó volt a formájához és formája a tartalmához, mindkettő pedig az előtte levő és általa kóstolgatott pohár vízben, — a mely sem nem árt, sem pedig nem használ. — A világ semmi újat nem hallott és nem tanult a Bánffy-programból. Várták tehát, hogy tesz-e valamit az ember, a ki semmit sem tud mondani? Világos, hogy nem! A kinek eszméi nincsenek, kívánva attól üdvös tevékenységet. Azonban gondolták, hogy tán Wekerle Sándor, vagy tán Szilágyi majd kölcsönöznek valamit. Ez sem látszott meg Bánffyn, sőt tapasztalni kellett, hogy a kormány halad az eddigi uton sokkal lassabban és sokkal ügyetlenebbül, mint az előde.

Az egyházpolitikai herce-hurca tovább foly, a nélkül, hogy nevezetesebb eredményeket érnének el.

E közben a nyitrai mandátum üresen marad. Alkalom kínálkozik Bánffynak arra, hogy megmutassa a választások tisztaságára való törekvését. Kedvező alkalom arra, hogy a kormány elhatározta a rég hangoztatott választási szabadság elvét megvalósítani és kitüntetni azt, hogy maga is sulyt helyez arra, miszerint az országsszerte felburjánzott választási visszaélések megszűnjének.

És mi történik Nyitrán? Országos botrány. Hallatlan erőszak. A Bánffy-aera rányomja bélyegét erre a választásra és tiszta képét nyújtja a téren kormányzati irányának.

Alig csillapul le az országos felháborodás. Alig feledek el azt a hírhedt visszaélést a hatalommal: a miniszterelnök ur kicsap a belügyek teréről és egy világhírű diplomáciai műveletet végez.

Először udvariasan kijelenti Agliardi pápai nuncziusnak, hogy szívesen látja Magyarországon, azután mást gondol és bepanaszolja Kálnokynak, hogy a nunczius tullepte azt a határt, a meddig egy idegen állam követe elmehet. Kálnoky titkon megroja a nuncziust, a miniszterelnök ur dobra üti és a képviselőházban kihirdeti, hogy a szentszékhöz is panaszt tesz a külügyminiszter útján és a nuncziust elmozdítja állásából.

A külügyminiszter, a nunczius, a szentszék, a korona és minden tapintatos alkotmányos factor megbotránkozik ezen a baklövésen, az európai politikai világ csodálkozik a néz Magyarország felé és ámul azon, hogy nálunk milyen classicus államférfi kezében van a kormányzat gyeplője.

Ennek a baklövésnek áldozat kell. Még pedig gyorsan, mert egyre kinosabbá válik a helyzet. Kálnoky feláldozták — a mi nem hiba — de Bánffy sem kerül el sorsát, a mi még kevésbé lesz hiba. Abból pedig a mit Bánffy hirdetett, hogy a nuncziust elmozdítják és Rómába jegyzéket küldenek, — nem lesz semmi.

Ebből látható, hogy a Bánffy rehabilitációja igen problematikus és uralkodásának napjai sem nyulnak hosszúra.

Ebből a diplomáciai konfliktusból a miniszterelnök ur nem érdeménél fogva került ki látszólag győztesen, de mert azokra a milliókra szükség van, a mit ő és pártja vakon fognak megszavazni.

A vihar pedig a mit felidézett még nem mult el. Sőt újabb tápot nyert Bécsben, a hol most kezdődött el a tüntetés a nunczius mellett és Bánffy ellen. És bizonyosra vehető, hogy az az erő, a melyik a sokkal erősebb Kálnoky kidobta a külügyminiszteri székből, a sokkal gyöngébb Bánffyt könnyen utánna dobja, csupán alkalomra vár.

Korai és éppen nem valami nagy diplomáciai tapintatra vall tehát a nyári szünetek előtt az a nagy és fontos ígéret, mely szerint őszig lebonyolítja az egyházpolitikai kérdéseket, — hogy aztán a közigazgatás reformjához kezdjen.

A ki így dobálózik a nagy szavakkal és nagy ígéretekkel, az nem ismeri a körülményeket és viszonyokat, a melylyel meg kell küzdenie és olyan rövidlátásnak adja jelét, hogy minden perczen felbukhatik.

Politikai hírek.

Az állami anyakönyvek főfelügyelőjévé miniszteri osztálytanácsosi ranggal — mint értesülünk — Fekete József, a „Magyar Szalon” volt szerkesztője fog kinevezettni. Fekete, a ki izraelita vallású, hír szerint kinevezése után ki fog keresztelkedni, keresztapja maga a volt közokt. miniszter Csáky Albin gróf lesz.

Herman Ottót a kormány kinevezte a Nemzeti Múzeum igazgatójává. A kinevezés már régebben befejezett tény volt, de még mindig nem tették közzé, s így értesülünk, hogy azt egyhamar nem is fogják megtenni, nehogy Hermann mandátumáról le kelljen mondania. Miskolcon már másodikban volt a jelen országgyűlés alatt választás s így a harmadik választást csak akkor szeretnék megtenni, ha az országban általános választások lesznek. Nem valószínű azonban, hogy ez megtörténhessen, mert a Bánffy-kormány helyzete az ősszel válságossá válik, így Herman kinevezését hír szerint azonnal publikálni fogják, s akkor a képviselőválasztás Miskolcon már az ősszel meg fog ejtteni. Hogy minden párt már most élénken foglalkozik a jelölés kérdésével, az természetes.

Az egyházpolitikai törvények életbeléptetése.

A N. W. Tagblatt írja: Bánffy báró miniszterelnök a múlt vasárnap a legszigorubb inkognitóban Bécsben volt. A király a miniszterelnököt 1 órai kihallgatáson fogadta, a melyen a kormányelnök referált a politikai helyzetről.

A király állítólag nagy megelégedéssel nyilatkozott az egyházpolitikai reformok előhaladásáról, annyiaval inkább, mert Bánffynak módjában volt biztosítani a királyt arról, hogy az akció októberre be lesz fejezve (?) és a közigazgatási reform tárgyalás alá vehető.

Oktober elején életbelépnek az anyakönyvezetők hivatalok, születések, halálos esetek és házasságok anyakönyvezetése egy időben. A király a miniszterelnök ezen rendelkezései felett különös megelégedését (?)

nyilvánította. Bánffy magával vitte akkor a királyi kéziratot, mely az országgyűlést szeptember végéig elnapolja.

Ugyanezen tárgyan a N. Fr. Pr. hétfő esti lapja jelenti: A belügyminiszteriumban és igazságügyminiszteriumban már kidolgozták az egyházpolitikai törvények végrehajtási rendeletét; azok legközelebb keresztül mennek a minisztertanácsban, a kol végleges szövegeztet nyerne, mire szokásos módon királyi jóváhagyás alá terjesztetnek.

Eleinte az volt, hogy az anyakönyvekről szóló törvényt szeptemberben, míg a házasságról szólót október 1-én léptesse életbe. Ezt a tervet azonban elejtették és elhatározták, hogy mindkét törvényt egy időben. 1895. október 1-én léptetik hatályba.

Ez főleg abból az okból történt, hogy kikerüljék az egyházi anyakönyvezetőkkel esetleg felmerülhet konfliktusokat, melyek akkor állhattak volna elő, ha az új anyakönyvezetők a születési és halálos eseteket előbb kezdenék anyakönyvelni, mint a házasságkötést.

A polgári anyakönyvezetők a kidolgozott végrehajtási rendelet értelmében funkciójuknál bizonyos ünnepélyességgel fognak eljárni, a mennyiben ilyen alkalmakkor magyar nemzeti színt szallagot viselnek, ugy a mint ez Franciaországban szokásos, azonfelül attilájuk a magyar állam címerével lesz díszítve. Ezzel a magyar állam szuverenitását akarják kifejezésre juttatni.

El van intézve?

Báró Bánffy Dezső nehéz helyzetbe jut a delegációban a kompakt majoritás képviselével.

Ez a kompakt majoritás erősen követelte hogy Kálnoky, vagy a ki utána következik tegye meg a reklamációt Rómába s a ki egyezési törvény 8-dik paragrafusát érvényesítse a külügyminiszter.

Gróf Kálnoky kitért a besztercze-naszódi diplomáciai követelése elől, a melyet éppen báró Bánffy Dezső az időelőtti parlamenti tárgyalással különben is lehetetlenné tett. Gróf Goluchovszky pedig ugyanazon a nyomon jár, a mit gróf Kálnoky kijelölt.

Vagyis nem lesz reklamáció, a mint ezt a következő távirat jelenti:

Róma, május, 27.

A Stefani-ügynökök jelenti: Az Agliardi nunczius magyarországi utazásából felmerült incidens a szentszékhöz kölcsönös, bizalmas és szóbeli magyarázatok által intéztetett el, melyeknek nem volt hivatalos jellege.

A szabadelvű párt kötelessége most már érvényt szerezni követelésének a miniszterelnökkel szemben, a ki elejtette a párt követelését. Mert fel nem tehető, hogy a reklamáció elejtésében a miniszterelnök nézetét meg nem változtatta.

Ha ugyanis báró Bánffy Dezső a Tenyéri, később az Apponyi interpellációjára adott válaszában kifejtett álláspontjához ragaszkodik, akkor ma Goluchovszky-Bánffy-válságról volna szó.

De mivel ennek a válságnak a tünetei nem mutatkoznak, kiegyeltesnek kellett történni. Vagyis báró Bánffy Dezső alárendelte magát Goluchovszky nézetének s így elesett reklamáció, a miből bonyadalmak támadhatnának a delegációban, ha a kompakt majoritás a megalkuvást épp úgy nem éretné, mint a parlament vezére, a miniszterelnök.

Agliardi és Bánffy

Táviratilag már tegnap adtunk hírt arról a gyűlésről, mely Bécsben az Agliardi ügyet tárgyalta.

A gyűlésről most ez újabb tudósítást vesszük:

Bécs, május 28.

A zenekedvelők nagytermében egy egynevezett katolikus gyűlés tartottak ma, melynek főtárgyát Agliardi nunczius ügye képezte.

Több mint kétezer ember volt jelen, kiket dr. Schwarcz, a gyűlés összehívója üdvözölt. Miután megválasztották a tisztikart, Porter előadó értekezett a pápai nuncziusról; jogi szempontból fejtegette a pápai nunczius hatáskörét, kijelentve, hogy ha a nuncziusnak

nincs joga egyházi ügyekben nyilatkozni akkor egész hatásköre csak illuzórus.

Agliardit kétszer sértették meg, de az elégtétel nem fog elmaradni. Kálnoky már bukott, Bánffy is sorra fog kerülni. Bánffy báró, ugy látszik, azt hiszi, hogy a nuncziust szabadon bánthatja, mert a pápa nem indíthat háborút, de vigyázzon magára, a háboru már elkezdődött, és ma van az első csata.

A katolikusok hangosan és érthetően emelik föl szavukat; az új külügyminiszter hithű katolikus, — ő megérti majd e szavakat.

Végül a következő határozati javaslatot ajánlotta elfogadásra:

Bécs katolikus lakossága sajnálja az Agliardi nuncziuson elkövetett gyalázatot és határozottan elvárja, hogy jövőben a nuncziatura szabadságát egyházpolitikai kérdésekben nem fogják többé korlátozni.

Travers Antal ezután dogmatikus szempontból szolt a kérdéshez; szidta a Kálinista Bánffit és a zsidó-magyarizmust. A magyarok a külügyi tárczát akarják bitorolni. Ha egyszer egy Falk Miska lesz külügyminiszter, Ausztria a zsidóknak van kiszolgáltatva. Bánffy még az istent is csendőrkkel akarja lefogatni. Ha elszakad a kötelek, mely Ausztriát Rómához fűzi. Ausztrai el van veszve.

A gyűlés ezután üdvözlő sürgönyt küldött Vaszari hercegprímásnak a főrendiházban tanúsított magatartásáért.

Zichy Jenő gróf levele.

Zichy Jenő gróf Pietigorszkból május 20-iki kelettel a következő levelet küldte Elek Gusztáv ezredes cs. és kir. kamaráshoz.

Kedves barátom!

Hála Istennek, idáig bár sok mindenféle esélyen, de mégis szerencsésen megérkeztünk.

Holnap indulunk Gyogyeyba és Madarba. Eddig végig jártuk az Elbrusz körül fekvő karacsai, aulok, a kubard, cserkesz-kubánvidéki törzseket. Igen érdekes nyelvészeti és régészeti tanulmányokat végeztünk. Vidéket oly szépet láttunk, a minőt el sem képzelhettem; hanem olyan klímát is, hogy egy órában majd meg fagyunk, másikkban majd a hőstől pusztultunk el. Napszúrás érte a hét tagból álló expedíció minden egyes tagját. Le vagyunk sültve. Börtünk lehámlik. Egy párszor bőrig áztunk s az ázott ruhában halunk — a földön. Hát még az evés! Birka-hus és juhturó. Az egy csaj (théa) tartja bennünk a lelket. Naponta reggel négy óra körül indulás, este sötétben megszálló helyre érkezés. Legnehezebben Roschaplir bírja ki az utat. Már kétszer láza volt. Kinnel kopiroztuk. Most különösen ő, de mi is mindnyájan erős köhögésben és plusz-minusz derékfájásban szenvedünk.

Tanulmányainkat illetőleg csak azt mondhatom, hogy teljesen kielégítő és — most csak így mondok — úgy látszik, nem csalódtam állításaimban, a midőn a törzsrakonságot és nemzetünk itteni hosszabb tartózkodását állítottam, mert minden bizonyíték erre vall.

Sajnos, hogy a hasznavehetetlen fonográf be nem vált. Az iskolákban a régi népdalok, a melyeket a cserkesz gyerekek énekeltek, abszolúte a magyar ritmusban tetszelegnek és azok képezik az alapját a nőtáncnak.

Vadászat dolgában nagyszertű ország. Medve tur (legnagyobb fajta köszáli kecske) sok van. Ide egyszer el kell jönnünk tisztán vadászatra.

Most, sajnos, ennek nem igenszentelhetem magamat. Medvekölyöket minden faluban hoznak ajándékba. A medvét a cserkeszek és kabardok macskának nevezik, úgy mint a székelyek. Sas témerek van. Egy pár nagyobb fajta kanyát lőttem. (Vultur gypaeus stb.)

Ckumarában két tetrao cancasica-t hozott a várparancsnok, a midőn nála halunk. Solyom szerzte be azokat a konyhára. Eddig a magas Kaukázus hegyeiben barangoltunk. Most a Steppekbe randulunk, azután vissza a hegyekbe Nalcisiba, a Baksán-völgybe az Elbrusz innesső részébe, az ugynevezett Nagy-Kabardiába. Ott is öt-hat napot egyik Aulból a másikba megyünk; mindent tanulmányokat, fényképezéseket, etnografikai vásárlásokat csinálunk.

Tifliszbe, úgy remélem, harmadikán, negyedikén érkezünk. Csak az a baj, hogy folyást haladva, mióta hazulról eljöttünk, egy sor irást, egy árva, európai betűkkel írt újságot sem láttunk. No de reményem, Tifliszben, a hol két hétig maradtunk, majd csak kapunk híreket. Te is, édes öregem, vedd, a penát a kezébe és írj egy pár sort.

Mond meg, hogy áll a világ nálunk és hogy a jövő hónapban hol leszsz, hogy értesítelek. Tifliszben a Hotel de Londonba szállók és nem a Caucase-ba, mert ebben poloska van.

Kérlek, mond meg Huzellának, hogy azt a teljes tur-fejet szépen készítse el (szemmel), úgy, hogy a jövő évi kiállításon bemutatthassam. Jánosnak czimezem, az viszi majd el neki. Szarvas aganczokat és őz-agancsokat akkorákat látni, mint a minőket nálunk nem találni. De szarvas-agancsot szépet nem adnak el. Hiuz itt annyi van, mint nálunk a medve, ez pedig pláne nagyon közönséges, mindennapi vad nálunk.

De most Isten veled, édes öregem!

Egy dolgról nyugodt lehetsz. Becsületes, alapos munkát végzünk és utunk eredménytelen nem lesz. A muszka kormány különben a legelőzékenyebben viseli magát.

Megtesz mindent, a mi tőle telik és irányunkban mindenütt a magyar irántisim-patiát és a legmelegebb rokonszenvet hangoztatják.

Bezárom leveletem, mert az itteni közak attmanhoz kell mennem. Szivből ölel öreg, de azért mégis törhetetlen, kemény nyaku barátod —

ZICHY JENŐ.

Ne feledd, hogy Tifliszben számítok egy hosszabb levélre. Üdvözlöm a jó öreg Jánosodat.

Mezőgazdasági állapot.

Mióta a szárazság megszűnt, alig mulik el nap, hogy nagyobb esők ne volnának az ország több vidékén, a mi különösen a későn vetett tavaszokra és a kapásnövényekre áldásos.

Ezek szépen kibujtak és rohamosan fejlődnek. A legelők és kaszálók is szépen növekednek a nedves eső után, a legelőket mindentűt igen szépen javít az állatokon.

Sajnos azonban az esővel igen gyakori a vihar és jégeső, s mindinkább szaporodik azoknak a megyéknek a száma, a hol a szélsőséges időjárás tetemes károkat okoz a vetésekben.

Igy Sopronmegyében oly jégeső volt, amióra alig emlékszik valaki, s a kismarti járásban alig van község, hol a szőlőt és a gyümölcsöket a szó teljes értelmében el ne pusztította volna. Egyetlen zöld hajtás sem maradt a jégeső után s a dombozabb helyeken fekvő földekről lehordta a felső réteget.

A kár óriási. Szeben-, Brassó-, Alsófehér- és Mosonmegyékben volt még jégeső, itt-ott aránylag csekélyebb károkat okozva. Az elemi csapások káros hatása különösen a keleti megyékben szembetűnő, itt a vetések oly gyengék, hogy a kedvező időjárás mellett is messze mögötte maradnak a rendes állapotnak, s ezek természetesen sokkal nehezebben heverik ki a kárt, mint az Alföldön.

A Dunántul a vetés sokkal fejlettebb és szebb.

Az Alföld déli megyéiben így Temes-, Arad- és Békésmegyékben a különböző férgek pusztításai okoznak aggodalmat a gazdáknak. Néhol gyönyörű nagy táblák kivesztek már.

Tavaly a hesszeni légy, az idén trips-fritt-légy és csikoslábu-légy léptek fel.

Emberestelke.

Ez a község valamikor nagyon rossz hirben állott a hivatalos világ előtt; ma a modern igényeknek megfelelő mintá község K... vármegyében. Valahol meg is van Magyarországon földaraszán; de azért ne tessék keresni sem ott, sem a község névsorában, mert megtalálása semmi hasznót nem hajt, meg nem találásában semmi veszteség nem lesz. Az ilyen értéket nélküli fáradság nem érdemes az idő vesztetésére.

Az sem tartozik szorosan a dolog lényegéhez, hogy ebben a községben vegyesen laknak magyarok, szászok és oláhok. A magyarok értenek és beszélnek magyarul és oláhlul, kalvinisták. A szászok nem értenek és nem beszélnek sem szászul sem magyarul, hanem kizárólag oláhlul, a Luther tanításait követik, a templomi predikációt hallgatják némétül, de nem értik, presbiteri gyűléseiken oláh nyelven tanácskoznak. Az oláhok jól értenek magyarul, de azért a világ minden kincseért ki nem ejtenének egy magyar szót, iskolájukban kultiválják a Boritü jovitott nyelvét és nem hanyagolják el a kulináris beszédet; vallásukra nézve gör. kath. és g. keletiek, van külön templomjuk és papjuk, felekezeti iskolájuk. A kalvinistáknak és lutheranusoknak külön papjuk van, közös templomot használnak; azoknak a pap predikál magyarul, ezeknek némétül; gyermekeiket az állami iskolában tanítatják. A község közlekedési, adminisztracionális és bíraskodási

nyelve különben az oláh nyelv, mert ezt mindenki érti és beszéli.

Mind ezeket csak azért említem meg, hogy a kik még nem tudnak, milyen a nemzetiségi vidéken egy vegyes ajku község, arról némi fogalmat szerezhesenek s kellőleg méltányolhassák azt a nagy fáradságot és sok nehézséget, mit egy ily községnek a modern korigényeinek megfelelő átalakítása követel. Ez nem történik oly könnyen, mint némelyek gondolják; nem főként akkor, ha a hivatalos világ előtt oly rossz hírből álló községet kell fegyelmeztetni és átalakítani, mint a milyennek Emberestelkét kürtölték.

Ezt a községet — legalább úgy mondták — egyedül és kizárólag a magyarok hozták rossz hírbe. Ezek beszéltek egymás közt, hogy Magyarországon két világ van: hivatalos és nem hivatalos világ. A hivatalos világ olyan valami, hol mindent tudnak, leginkább tenánt, pennát papirost fogyasztani, de semmihez sem értenek; a börtönt farkánál fogva kötik a jászolhoz, hogy meghízzék; nagy fáradsággal töltik a feneketlen hordót és tudományosan csodálkoznak, hogy üres; bevakolatják a ház ablakait, rostával hordják a világhosszúságot s böles kétségbeeséssel konstatálják, hogy a sötétséget eloszlatni nem lehet. Annak a lebegő hivatalos világnak lakói — képzelték tovább az emberestelkiek — ha jól vannak lakva, azt hiszik, hogy senki sem ehezik, de nekik még jobban kell lakniuk, mert a tekintélyhez nagy has, megtermett alak szükségeltetik; parancsolni, kiabálni, deklamálni erős tüdő nélkül nem lehet; mind ezek erőfogyasztással járnak, mint vissza kell sporolni, a papok feneketlen zsákja az ők hatalmába került, azt megnagyították, kitoldták, kifoldozták, most már olyan nagy, hogy az ország bizonyosan elvész benne.

A nagy urak, gazdagok, a hivatalos világhoz vannak sorolva, együtt szüvik a hálot a paragrafusokból. Egyik s olyan mint a másik. Akár függőlegesen, akár vízszintesen, akár ferdén, jobbra vagy balra dölve állítsák, egyformán görbe; éles kampóját a legébrebb vigyázat mellett is belevágja az ember húsába, csontjába, szívébe, májába, tüdőjébe.

Szomorú dolgok a nem hivatalos világ tagjaira nézve. De ennek ők nem okai, hanem oka az, hogy együtt vannak a jó és rossz hazafiak, a becsületes és gazemberek, az igazak és hamisak, a szorgalmasak és rosszak, az életrevalók és életetlenek, a gazdagok és tolvajok, kik egymást kölcsönösen felfalják, ha az éles s. kampó egy hajszálon nem függene fejük felett.

Az emberestelki magyarok becsületesek voltak, adott szavukat körleyleknek vették; nem perlekedtek, adójukat, rovataikat, tartozásait pontosan fizették, kerültek minden összeütközést; de ha az elől ki nem térhetek, akkor nem ismerték a tréfát, egykönnyen magukat leszereltetni nem engedték. Munkás, szorgalmas nép voltak. Ők természetek a legjobb buzát; hirsékek és kedvesebbek voltak ezimber ökreik, megtermett lovai; igazak voltak hamisság, jó hazafiak képmutatás nélkül; de őket senki sem értette, nem is akarta megérteni; — kézpéniz gyanánt vették, hogy hajthatatlan kálmánisták s ez éppen elég ok volt arra, hogy rossz hírbe kerüljenek. Kálmánista felfogás szerint Isten előtt minden ember egyenlő, s tetteiért

csupán neki és saját lelkiismeretének felelős. Világi értelmében az emberek nem egyenlők, roppant különbség van közöttük, cselekedeteikért a törvénynek felelősek.

E felfogás miatt sok kellometlenségük volt a rendőrséggel; de még inkább azért, mert a törvényt könnyen kimagyarázható okok miatt, szeszély, önérdek, bosszu, hatalmaskodási viselkedés s más motívumok befolyása alatt önkényesen hajtották végre, azzal igazolva ezen eljárását, hogy egy ily akaratossággal, könnyen elomíthatók, kitűnő anyag az idomításra: de azok a magyarok hajthatatlan, megátalkodott sovínisták, azokat kell megtörni, azután aztán minden magától jön.

Az átalakulások folyamában igen nagy szerepe van a véletlennek. Egy ilyen véletlen esemény közbejártása alaposabban reformálta Emberestelkét is, mint a hivatalos világ minden bölcsessége. Az 18. évi szeptember hó első szombatjára volt kitűzve a hivatalos nap, melyen hivatalosan kihirdették a rendőri kihágásokért kiszabott és jóváhagyott büntetések összegét s azok fizetési hatánapját azon szigorú meghagyással, hogy ha azt nem teljesítik pontosan, a végrehajtás el nem marad.

Az ilyen hivatalos napok idejét a szükség és az előjáráság bölcsessége határozta meg.

Emberi dolog azonban az, hogy sem a hivatalnokok, sem a polgárok az idő pontos megtartásában nem valami lelkiismeretesek, egymásnak sokat megengednek, időközben más dolgokat is igazítják. Így egy nap alatt kumulatív sok esemény megtörténhetik, melyek ha megszakítva egymás után, sorrendben következnek, akkor több napot igényelnek.

Fiakeres kocsi érkezett a faluba. A benné ülő börtényi agens oda szoll a nagy utcában ácsorgó tömeghez „van-e eladó buzájuk.” Van egy kevés — felelik. Menjünk hát be valahová, hogy csináljuk meg a vásárt. Azt itt is megbeszélhetjük — felel egy a tömeg közül. Hány vaggonra való tudnának adni? Azt hiszik lesz vagy öt-re való. Mi az ára? Öt forint és beszallitjuk a vasúthoz. Áll a vásár, de én tiz vaggonnal veszek maguktól. Annnyit ugyan nem, mert nekünk nincs annyi. Az nem baj, azért tiz vaggonról megcsinálhatjuk a kontraktust; úgy is csak tavasszal kell beszallítani a buzát, akkor is csak azt, a mi van. Addig az egerek meg-ehezik, ellenvetik azok. Az sem valami nagy baj, fő dolog a nyereség, maguk pedig mindezenre nyerni fognak. Tavasszal — teszem fel — a buza árra lesz 8 frt. akkor kapnak még minden méter másza után 1 frt 50 krt, a mi azt teszi, hogy én buzájukat 6 frt 50 kral vettem meg. Ez elég szép nyereség tavaszra. Áll az alku — mondja a többség, de bele tesszük a kontraktusba, hogy ha tavasszal leszál a buza 4 frta az ur elfogadja, és ráadásul az 5 vagon semmit, Hát számárnak, vagy ostobának tartanak maguk engem dörög az agens. Sőt igen is okosnak — felelenek az emberestelkiek. Itt nem csinálunk üzletet, hajts kocsis. Jó utat, a hol sár nincs, bucsuznak azok.

Mit kaczag olyan jó ízűen János bácsi — kérdik egy fejeir hajú, piros arczájú öreg embertől. Hát én biz azt édes fiaim, hogy ti kedélyes szamarak vagytok, az az ur pedig ostoba számár. Mit csinálnátok most, ha az ur elfogadta volna az alku azon feltétel alatt, hogy ti az egereket szállítsátok be s a semmit mázsáljátok meg. Megkérdeztük volna János bácsitól — feleltek egyhangulag.

Hallod-e Magyar Miska — kiabál a tulsó oldalon egy kemény mokány lovon ülő, fekete subás, bárány bőrbundás, kinőtt testű, jóképű férfi — itthon vagy? Itthon hát? Jere ki, beszédem van veled. Ha beszédem van jere be, majd eligazítjuk. Nem menyek. Ha nem jössz, maradj künn s kiabálj annak, aki visszafel. Nem mehetek, mert utállak, megvetlek, gyűlöllek, nem akarok veled egy fedél alatt lenni. Helyesen teszed, ha van okod reá, tisztellek, becsüllek nyiltságodért. De hát hiszen én nem is szívemből gyűlöllek, mert tudom, hogy te jó ember vagy, hanem azért, mert mind azt mondják, hogy titeket magyarokat gyűlölni kell.

Hány füled van Gligor? Kettő Magyar Miska. Nő, ha kettő, egyik füleden ereszd be, a mit mondanak, a másikon szalasz ki s cselekedj szived sугallata szerint. Nem lehet Miska, mert az egyik fületem bedugta a pópa és dászkol, hogy ki ne mellessem, a mi a másikon bement. Jere be Gligor, hogy dugjam be a másik füledet is, hogy se szivedhez, se epédhez hamis beszéd ne juthasson, így jól megértjük egymást. Miféle beszédem van csak velem? Add nekem az ökreidet. Ha van pénzéd, legyenek a tied. Éppen az a baj, hogy nincs pénzem. Ha nincs pénzéd, az ökrök itti maradnak. Ugy is elvesztük Miska, mert ez az ország a miénk, azok az ökrök a mi országunkban születtek, annak fűvét eszik, szénáján nőttek fel — jobb lesz, ha szépen ide adod.

(Folyt. köv.)

Millenniumi műemlékek.

Budapest, május 28.

A honalapítás ezredéves ünnepségeit rendező országos bizottság legutóbb tartott ülésében foglalkozott az ország különböző vidékein állítandó műemlékek terveivel.

A bizottság ez alkalommal elfogadta a Thaly Kálmán által öt műemlékre vonatkozólag előterjesztett tervezéseket és egyszerűsített Thalynek egyhangulag köszönetet és elismerést szavazott azért a buzgalomért és önzetlenségért, melyet a millenniumi műemlékek felállítására körül már eddig is tanúsított.

A bizottság ez ülésében elhatározta azt is, hogy a Dévény mellett felállítandó szoborműnél felállítandó szoborműnél a tervezett oroszán helyére egy Árpád-kori vitéz alakja fog tétetni.

A bizottság a nyári szünet idejére egy nyolcztagu albizottságot küldött ki, teljhatalmat adván neki a megállapított tervek végrehajtására.

Thaly Kálmán most a műszaki közegekkel Nyírára utazott, hogy ott a Czobor-hegyen felállítandó műemlékre vonatkozólag megállapodásra jusson. Thaly terve szerint

itt egy a Czobor-hegy magasságához mért hatalmas gránit-oszlop kerül felállításra.

Legközelebb Thaly leutazik Brassóba, hogy ott a czenki műemlék dolgában dolgozzon ki egy megfelelő tervet. Ekként azután meg lesz mind a hét műemlék terve, melyeknek elkészítéséhez mielőbb hozzáfognak, úgy, hogy azok a millenáris évre el is készülnek.

A Pannonthalmán felállítandó műemlék a pannonthalmi főapát nagylelkű hozzájárulása folytán igen szép kibővítést nyer azáltal, hogy a Kálvária tetején felállítandó görög stílusban épülő és kupolás emlékbelsejébe Asztrik püspök bronz-szobrát állíttatja fel, a mint a koronát Szent-Istvánnak kossa, azonkívül négy nagy bronz-reliefet készített, melyek a pannonthalmi apátság ezredéves történetének négy jelentőségteljes momentumát ábrázolják, még pedig Árpádot vezérkarával, a magyar korona átnyújtását Szent-Istvánnak, Könyves Kálmán meghívását az engedélyt a keresztes harcosoknak, hogy Magyarországon átvonulhassanak, és a tatárjárást.

Négy nap története.

E czim alatt ifj. Haller Károly a „Kolosvár”-ban Szeless Adorján elfogatásáról a többiek között a következőket írja:

Genf, május 26.

20-án, vasárnap délután kimentem Annemasaba, meglátogatni Szeleest. Annemasaba egy kis helység Savya nyugati részében, Genf-től háromnegyed órányira közúti vasúton. A hotel de la Gera éttermében találtam Aulich Nándor kapitánnyal, a ki szíve sugallatából gyakran kiment enyhíteni annak aggodalmait, a ki, ha bármit tett volna is, mégis csak magyar, itt pedig ritka madár a magyar szó!

Kedélyesen töltöttük az időt. De alig voltunk együtt jó óra hosszat, mikor egy titkos rendőr jött asztalunkhoz és felszólított, hogy kövessük. A szemben levő vasúti állomás épületébe vezetett, hol a chef de police-t szobájában találta magunkat. Megkérdezte nevünket, kikutatta Szeless zsebeit és elvettei rovágyait, meg 118 franc pénzt. A mint ezt elvégezte, felszólított engem, hogy menjek vele és Szelessel ennek vendéglő lakására. Ott magához vette az összes irományokat, köztük az „Olvasd” itt megjelent számából egynehányat és Petőfiéket az asztalon felnyitva fekvő költeményeit.

A kihallgatás végeztével a prefekt felszólítására el kellett utaznom.

Kedden reggel ismét kimentem Annemasaba és a chef de police engedelmével a gendarmerie mentem, meglátogatni a foglyokat. Kérésre meglátogattam a foglyokat iródájába s itt háborítatlanul beszélgethettünk.

Nem igen tartott szemmel és így könnyen átadhatom a nálam levő gyufát és szivarokat. Azonban ez jelentéktelen mennyiségű volt, azért visszajöttem Genfbe dohánnyért. Két óra tájban visszaérkeztem, el látva a szűk-szűkekkel. Az őrmester most meg azt is megengedte, hogy bemenjek a börtönbe. Egy istállón vezetett át, abból egy mosokonyhá felébe, melynek háttérében sötételt egy nagy ajtó, rajta tenyérnyi ablak. Meg voltam győződve, hogy ez legfeljebb is disznóló, mily nagy volt azonban ámulatom, mikor felnyitotta az ajtót és... eleinte nem láttam éppenséggel semmit, pár perc alatt azonban hozzászokva a szemem a sötétséghez, ott láttam Szeleest és Aulichot.

Börtönük pár négyzetméternyi területű, kétharmadát elfoglalja egy falada, rajta két rothadófében levő szalmazsák. Az ajtó mellett egy veder áll, oly rendeltetéssel, melyet

a XIX. században más külön helyiség szolgált teljesíteni. Fojtó búz foglalja el a levegő helyét, a jobb oldali falon átszivárog az istállóból a legkellemetlenebb folyadék.

Hihetetlen, ugy-e? Magam sem akartam hinni szememnek.

Egyedül maradtam Aulichcal. Biztosra vettük, hogy Szeless elvén, őt szabadlábra helyezik, akit álmukban sem vádolhatnak egyebért, mint részvételtjes jószíviségeért.

Azonban csalódtunk: vissza kellett mennie a büzös oduba, a tetvek és férgek közé. A chef de police-hez siettem, szemrehányást tenni a gyalázatos bánásmódot, Aulich oktalannal tartatottatásáért, de az csak vigorgott és nem felelt semmit.

Elszomorodva tértem haza Genfbe. Fajta az, hogy oly retentó helyzetben kell tudnom azt, aki mindenét feláldozta hazájáért, aki oly keveset kapott hazájától, aki évek hosszú sora óta küzd a mostoha külföldön nehézségek között a létért. Hogy Szeless elfogták, az még érthető, de egy ártatlan embert, Aulich kapitányt, penészes pinczébe dobni az halhatlan!

Pár perczig voltam csak benn a borzalomból szóhoz sem jutva, máris ki kellett futnom, széddülni kezdem az ocsmány büztől. Kijöttek ők is és letelepedtünk a mosokonyhában egy kádra. Az őrmester sajnálkozott a helyzet felett, de — rgyon od — ő nem változtathat semmit, legfeljebb könyíthet, amit meg is tesz avval, hogy az ablakcsokát a chef de police határozott rendelete ellenére nyitva hagyta és megengedi néha, hogy felmenjenek iródájába. Aztán magunkra hagytott, miáltal zsebeim megkönnyebültek a dohánnyól és gyufától.

Három óra tájban két erősen felfegyverezett csendőr jött le és elvezette Szeleest az indóházba, honnan St. Julien-be, az alprefektúrához vitték.

Szerdára reggel nyugtalanul siettem ki Annemasaba, tartottam attól, hogy még most sem szabadul ki Aulich. Ugy is volt. — A csendőr-őrmester leküldött utána, s a börtönőr avval jött vissza, hogy alszik. — Lementem magam.

A mit most fogok leírni, az bizonyosan azt a benyomást fogja tenni, hogy tán regényt próbálk irni, egy regényt, melynek a fejezete a sötét közepkorban egy kényúr varának fenekén játszik.

Bár ugy lenne bár ne történt volna meg, iszonyu csak emlékezete is!

Mikor a börtönőr kinyitotta az ajtót, fullasztó búz áradt ki, ott feküdt hanyatt a ládán Aulich kapitány, de nem alva, hanem kinosan hörgve; sápadt volt mint a viasz. Szólitgatam, ügyetlenül igyekeztem magához téríteni első ijedségemben, de pár pillanat múlva belátva a helyzet veszélyességét, a börtönőrről lelemtem a ládáról s kivittem a mosokonyhába. Csak egy rozszant szék volt, a mire tetethük. Egyszerre felrezzent kapkodott kezei és levegőért rimázkodott. Sehogy sem bírtuk lecsendesíteni önkívületében, revolverért könyörgött, aztán meg kért, el ne hagyjam a világért mert megölik. Meg voltam győződve, hogy megörlék. Azonban nem sokára elcsendesült, s aggódva tapogattam ütérét, vajjon él-e még?

A mint tisztult a mosokonyhában a füledt levegő, úgy kezdett rendezőbbé válni a lélegzete. Egyszerre felnyitotta szemét, körülnézett és csodálkozott, hogy nincs már a börtönben. Teljesen magához tért pár perc alatt, de bárhogy erősitgettük később, hogy mi történt vele, nem birta elhinni, nem emlékezett semmire sem, csak arra, hogy mikor azelőtt való nap távozásom után bezárták igen rossz volt a levegő; a mig kibirta, az a blakhoz szorítva száját lélegzett, — de nem sokára teljesen kimerült, ledől a ládára és azóta aludt, folyton álmodva rémitőbbnél rémitőbbeket.

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1895. Május 29.

Hasonló és nem hasonló.

REGÉNY.

M. E. Braddontól.

Két kötetben.

Fordította: Amica.

Második kötet.

IX.

Egykor nagyon tág értelmű szó.

(Polytatás.)

(87.)

Doverben vannak néhány ismerőseim, kik régóta zaklatnak, hogy menjek oda és látogassam meg őket.

Egy pár napra lemehetnék hozzájuk — és meglephetném őket, a mint a lámpa világánál ásitának, miután a hírlapokat és a saját társalgásukat kimerítették.

— Tegye meg, — mondá St. Austell: olyan felelevenítő hatással lesz reájuk, mint ha Aurora volna. És mily kedves lesz nekem, hogy utitársamul bírhatom. Londontól Doverig rendszeren az ebéd utáni szunyókálás közben jut el az ember, de természetes, hogy azt csak szükségéből teszi.

— En nem fogom az álmától megrabolni, — mondá Leo, felugorva, hogy távozzék és olyan arczal, mint a ki valamire hirtelen elhatározza magát. Ma este nem megyek Doverbe. Most jöttöttem eszembe, hogy Tory várja az ebédjét. Ő mindig előbb ebédel egy órával, mint én, hogy később jól viselje magát és mig ebédelek, engem mulatasson.

— Boldog Tory. Isten vele.

— Isten vele. Ez a bucsu sok időre szól, nemde? — kérdé Leo, a mint kezét szoritott s a St. Austell ujjai valamivel hosszabbban tartották a csinos kis keztyűs kezét, mint kellett volna, — talán a rég elkopott érzelmek gyenge emlékével.

— Ki tudja?

— Ceylon oly messze van.

— Mai napság a távoliság olyan dolog, a mi nem létezik. Ausztrália öt hetet jelent — a többi hely nem számít. A kocsiához kísérem.

Felsegítette a bérkocsiba, mely reá várakozott és a mely egy negyedóra alatt a Wilki-házhoz döcögött. Ez Leo a kutyájára vonatkozólag szavát tartotta, végig nézte, mig az egy leterített asztalkendőre tett tányérból az ebédjét megette. Ez aztán a leg-egyszerűbb és ócskább ruháját vette fel, egy két esztendőse fekete selymet. Ebben és egy sűrű fátýolos fekete kalapban, a lámpafény-nél és az állomáson levő tömeg között, könnyen elkerülhette a felismerést.

Charing Crossra hajtatott, a continen-tali vonat elindulása előtt éppen egy negyed órával érkezett előbb az állomásra.

Látta St. Austell legénnyel a podgyászt feladni, elég sok pogyász volt, de határozottan mind férfi podgyász. Látta St. Austell a sátorban hírlapokat venni. Látta az ajton keresztül a vonathoz menni — egyedül; és nem látott olyan női alakot, mely Helénhez a legkisebb hasonlatossággal bírt volna.

— Párisban fog vele találkoznunk — gondolá Leo. Előre tervelték mindent; ő talán egy másik uton megy. Exeterből Southamptonba és onnét Havrebe és aztán Párisba. Azon az uton elkerülné az észrevételt. Igen, ők Párisban fognak találkozni. Ez az oka, hogy olyan nyugodtan vette a dolgokat. Isten őrizze szegényt — és engemet.

Egy mély sohaj szállt fel a kebléből — bánkódó, szenvedélyes — sőt kétségbeesett sohaj — a mint az ajtó közelében állott, midőn Continental express a nagy boltíves állomásról a nyári szűrkülsőbe lassan kimozdult. A lenyugvó nap utolsó sugarai fénylettek az érez gépen, a mint dűbörögve tovább ment, St. Austell méleggebb egék, édesebb illatu, és fűszereket termő és tropikai virágok felé vitte. Mennyi idő telhetik el addig mig ők ketten ismét találkoznak. De bármint esethen, St. Austell ő reá nézve el volt veszte és meghalva azon idő óta midőn a testvérebe kezdett szerelmes lenni, — meg volt halva a legrosszabb halál nemével, a megvetéssel határos közönyösség halálával.

St. Austell egykor az ő lábainál volt, és a fashionable szórakozások körmenetében választott társa, és egyedül csak izléstük és élvezetük viszonyossága által volt lekötve, és ő azt képzelte, hogy azok az ő virágos lánczai elég erősek arra, hogy ötöt örökre magához bilincseljék.

X

Olyan mint egy regény.

Lady Belfield visszatért az apátságba, miután szinte egy hetet töltött Londonban a nélkül, hogy Valentinról valami hírt hallott volna. Ő nem jelent meg a Wilki házban; nem irt sem a feleségének, sem az anyjának.

Az aggóddó anya minden reggel és minden este átnézte a hírlapokat, attól félve, hogy valami szerencsétlenségről olvas, a mi a fiát érte — de a lapok nem mondtak neki semmit. Kérdezősködött Katától, aki biztította, hogy a Belfield ur hosszabb távollétében nem volt semmi szokatlan. Gyakran megtörtént, hogy azt mondta nekik, hogy egy hétre megy el, és két hétig maradt távol a nélkül, hogy a feleségét terveinek a

megváltoztatásáról tudósította volna. Néha kitöltött sürgönyt, de nem mindig. Ez volt a szokása.

Lady Belfield nagyon keveset ösmert a Valentin barátai közül, és azok nem voltak Londonban. Nem tudott a fia, hogy- és hol-téről tudósítást szerezni, és kimondhatatlan aggodalommal várta, hogy lássa, mert ő akart az első lenni, aki a Helén szökését vele tudassa. Csüggetegen ment vissza a saját otthonába, és félt belépni abba a házba, melyre oly sötét árny vetődött. Csak egy hétig távol, de a bajnak és bajejtelemnak az érzete oly nyomasztólag hatott rá, hogy sokkal hosszabb időnek látszott előtte, mióta a háza külsőbét átlépte. A mint a vonat Chaddfordhoz közeledett, csodálkozva nézett a tájképre, bámulta, hogy a lombok nem változtak meg, hogy a fény és árny színezete majd nem ugyanaz volt.

Adrián az állomáson várta. Ha a tájkép nem változott, de a fián feltűnő változást talált, Soványának látszott és elpusztulva, szemei beestek, és az arca szintelen volt.

— Örülök hogy anyámat visszakaptam, mondá.

No látja, hogy Valentinnek sem volt semmi baja. Aggodalma felesleges volt.

Nem volt semmi baja! — Ezen szavak hazugsága mily élesen sértette őt, midőn azokat kimondá; de ezután az lesz életének a feladata, hogy az anyját megcsalja azon igyekezetében, hogy őt a lerokasztó szerencsétlenségtől megmentsse. A Valentin rettenetes titkát elárulni annyi lenne, mint az anyja szívet megtörni.

— Én is azt hiszem, hogy nincs semmi baja, válaszolá lady Belfield, — de rosszul esett, hogy nem láthattam őt. En akartam megmondani, a mit előbb-utóbb tudtára kell adni. Keservebb lesz azt egy idegentől hallani. Van valami hír Heléntől?

Ezt a kérdést oly szomorú hangon intézte, mint midőn olyanról kérdezősködünk, a ki már meg van halva.

— Nincsen. —

— Nem küldött a podgyássza után?

— Nem.

— Ez különös.

— Nem gondolja anyám — kezdé Adrián komolyan, — hogy ez egy olyan szerencsétlenség, melynek nincsen orvossága — egy olyan baj, melyet a jövőben sem az anyám, sem az én cselekedetem nem tud megváltoztatni; és a mire sem a gondolkodás, sem a tanácskozás nem nyújt segítséget — tehát sokkal jobb lenne ha erről a bajról és Helénről nem beszélneink többé. Ő eltávozott közülünk. Hallgatva és gyöngéden gondoljunk reá mint egy olyanra, a kit a halál szomorubb körülmények között ragadt el tőlünk.

— Talán igazad van annyiban, hogy legjobb lesz a hallgatás. Mert fájdalmat okoz szívünknek a nevét kiejteni, azt a nevet, melyre szegyént hozott, azt az édes leányos nevet, mely annyira illet az ő leányos szépségéhez — válaszolá lady Belfield lassu és szomorú hangon, a mint a kocsi azon az uton robogott, melyen néhány nappal ezelőtt Helénnek kocsiakozott és most is ugyanazon ősi virágok illata volt a légben; de én nem úgy fogok reá gondolni mint halottra.

Várom azt a napot, midőn szemei fel fognak nylni az ő bűnére, midőn talán észszezuvá és megtörve, de az elvesztettek közül megváltva ismét a szíjemhez vehetem. Nem fogom elfelejteni az ezüstérett parabóláját. Remélem, hogy halálom előtt megtalálom az én elveszett leányomat.

(Folytatása köv.)

A szegény csendőrök erősen megváltak indulva. Értésítették a detektíveket az esetről, azok úgy látszik nagyon megszeppentek, rögtön jött közülük egy és visszaadta szabadságát, de kitiltotta Franciaországból. — Megkönyebbülten értünk Genfbe.

Felvilágosodott századunkban talán párját ritkító eset az, a mit tettek a detektívek, a kik átadva magukat egy genfi ének- és nyelvtanár akaratának, a ki mellesleg osztrák és magyar konzul, engedélt kielégíteni személyes bosszuját azon, a ki teljesen ment volt minden gyanútól.

Aki börtönt akar látni ne fáradjon Szibériába, jöjjen Annemasaba!

Ezalatt Szeless Adorján a St. Julien-i fogház egyik kényelmes cellájában töltötte az időt. Elbeszélése szerint reggel volt a kihallgatása, előhívták egy rabot, a ki pár szót beszélt németül és ennek segítségével értette meg magát. Franciaul csak azt a pár szót mondta, a mit kérelmezte felírva láttam: je suis journaliste; délit de presse; je ne demande pas ma extradition. Az alprefekt kijelentette, hogy legalább egy hónapba kerül, míg eldől az ügye. Azonban délből sürgöny jött Párisból és ennek értelmében szabadlábra helyezték. Rögtön visszatért Annemasaba.

A francia republika óvó karjaiba fogadta, míg azt kitiltotta területéről, a kit pedig, mint szabadság szeretőt, igazán keblén kellett volna melengetnie.

Román vagy oláh nyelv?

Kolozsvár, 1895. május 29.

A következő levelet vettük:

Reggel hat órákor érkezve ide, a Nagy Gábor kávéházban vártam be azt, hogy egy szoba kiürüljön, a melyet lakásul elfoglalhassak.

Igy kényszerítve voltam már nagyon korán reggelizni, mely alkalommal elolvastam az „Ellenzék” május 28-iki (tegnapi) számát.

A kiállítás felirata ezikk természetesen megragadta figyelmemet s átolvasva annak a történelmi kiállításra vonatkozó részét, megdöbbenve kellett megtudnom, hogy belőlem dákóromán architektust csinált az „Ellenzék”.

A jó Isten mentsem meg engem ettől.

A cikkben t. i. a X—XIII. században Európázerte, s hazánkban is divott építési módort, mely a műtörténelemben a Román Styl megnevezés alatt ismeretes, s annak műemlékeit Consequenter oláh stílynek mondja.

Ez borzasztó félreértés, mely valószínűleg onnan jő, hogy az „Ellenzék” az u. n. „román kérdéseket” mindig „oláh kérdésekként” írja, csak hogy itt hál' Istennek semmi köztünk az oláhokhoz.

Mit szól majd ehhez a „Tribuna”, ha megtudja, hogy a történelmi kiállítás legjelentősebb épülete, melyben az Árpád korbeli kiállítás talál helyet, oláh stíly, hogy a Szt. István király által alapított Jáki apátságban európai hírességtől temploma, melynek kapuzatát bemutatom: oláh? Milyen lesz az öröme, ha megtudja, hogy 1000 év után olyan otthon építék a magyar királynak, a milyen otthona volt az első magyar királynak, Szt. Istvánnak és pedig oláh stílusban?

Mentsék meg a kiállítást, s mentsenek meg engem ettől az ódiuntól, s kérem igaztassák ki ezen fatális sajtóhibát azonnal, egy érdekes dementivel, mert elhiheti t. szerkesztő ur, hogy a jó oláh testvérek művészetét, daczára annak, hogy most elég beható tanulmányokat tettem, mindeddig nem tudtam felfedezni.

Kitűnő tisztelettel

Alpár Ignác építész,
a kiállítási történelmi főcsoport
művezető építésze.

*

E levélre a következő felvilágosítást adhatjuk: Az „oláh” szó azért csúszott be a „román” szó helyére, mert az „Ellenzék” az oláh nemzetiséget következtetesen oláh-nak és nem román-nak ismeri. Lapunk szerzői pedig, a kik utastavannak, hogy a hol a „román” szó az oláh nemzetiséget jelenti, mindig oláhok és ne „román”-t szedjenek, a nélkül, hogy melyekben fontolgatták volna a dolog természetét, fogták magukat és „román” helyett „oláh”-ot szedtek. Így konfundálódott össze az oláh nemzetiség, a román építészeti stíly.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, május 29.

— Az egyetem évzáró ünnepe. A kolozsvári Ferencz József tudomány-egyetemnek ma, május 29-én, alapításának évfordulóján, d. e. 10 órákor volt az évzáró ünnepe a város háza dísztermében. Az ünnepélyre megjelentek nagy számban az egyetem tanárai és a hallgatóság nagy része s azonfelül előkelő érdekű közönség.

Az ünnepély Meltz Hugo dr. e. i. rector megnyitó beszédével vette kezdetét, melyben megemlékezett Kolozsvár legnagyobb szülöttéről, az igazságos Mátyás királyról, s ennek egyik legméltóbb utódjáról, egyetemünknek alapítójáról I. Ferencz József ap. királyról; azonfölül dicső Eötvös Józsefről,

ki ez egyetem a megteremtésének eszméjén legtöbbet fáradozott.

A rector magnificus ünnepi megnyitóját után Pecz Vilmos dr. e. i. bölcsészeti dekan didaktikai felolvasást tartott meg a classica philológiának egyetemünk és középiskoláinkon való állásáról. Keveselte felolvasásában a cl. philologiai tanszéküket az egyetemünk, a középiskolákban hibáztatta a görög-pótló tanfolyamot; helyeselte az egyetemes középiskola tervét; és azon nézetének adott végül kifejezést, hogy a görög nyelvet a mai, azaz új-görög kiejtésben kellene tanítani.

Pecz Vilmos dr. felolvasása után az egyetemnek e. i. dekanjai az egyes karoknak pályateteleiről tettek jelentést. Felolvasták a bírálnak jelentését a beérkezett pályaművekről, továbbá a pályadíjat és dícséretet nyert pályázók nevét, kiket a jelenvolt közönség lelkes éljenzessel tüntetett ki.

Az egyes karoknak a pályatetelekről és jutalomdíjakról való jelentése után Meltz Hugo dr. e. i. rector magnificus a tudománykedvre és emellett szerénységre buzdító beszédet mondott az ifjusághoz, melyet a király életésével végzett. Ezzel az egyetem évzáró ünnepe véget ért.

— A Redouti képtárlat kisorsolása czéljából 7 szép olajfestményt választott ki a helyi rendező-bizottsággal egyetértőleg. A képek a következők: 1. Kacziány Ödöntől: „Czigányok a hóban.” Ára 400 frt. 2. Ipoly Sándortól: „Tessék friss vizet!” Ára 200 frt. 3. Brodszky Sándortól: „Sváthegyen.” Ára 150 frt. 4. Istvánffy Gyulától: „Hegyetőn.” Ára 100 frt. 5. K. Horváth Jolántól: „Virág-csendélet.” Ára 80 frt. 6. K. Kovács Lászlótól: „A kedvencz temetése.” Ára 75 frt. 7. Hilberth Iréntől: „Csendélet.” Ára 30 frt. Együtt 1355 frt. A képek becsárban soroltatnak ki és 20 százalék kincstári és kezelési illeték hozzáadásával és ennél több jegy nem bocsátatik ki. A huzás a jegyek elkelté után hatósági ellenőrzés mellett és a sajátban közzeendő helyen és időben fog végbemenni. A sorrendben kihuzott számok nyeric a fenti sorrendben kijelölt képeket. A ki 7 jegyet vesz, megnyerheti mind a 7 képet. Jegyek dronként 1 koronáért kaphatók Csiky Imre nagy dohány-tözsdejében, Schwartz Lipót és Böckel Károly főtéri hírlapelárusító üzletében, kik az elárúsításra mindannyian díjtalanul vállalkoztak. Kaphatók továbbá a képtárlatban és egyes bizottsági tagoknál. Ujabbban a vereskereszt-egylet vásárolt egy képet.

— Az Egyetemi Körben tegnap választások voltak. Megválasztották elnöknek Grätz Gusztáv hallgatót, titkárnak Tüske Ferenczet, pénztárnoknak Hintz Györgyöt, választmányi tagok lettek Hunyad Lajos, Korbuly Emil, Welle Olivér és Peller Izidor. A lelépő választmánynak a gyűlés köszönetet szavazott.

— Az Erdélyi Múzeum ásvány és földtani gyűjtemény tára (Egyetem II. emelet) Pünkösöd elsőnapján d. e. 10 órától 12-ig a látogató nagy közönség számára megnyitották és azonnal egész nyáron át minden ünnep és vasárnap ugyanezen időben nyitva fog tartatni. Egyes érdeklődők és kisebb társaságok azonban bármikor megtekinthetik a gyűjteményeket, ha ebélt látogatásuk idejét elebb a gyűjtemények őrnél, dr. Koch Antal egyetemi tanárnál, vagy annak távollété esetében az Erd. Muz. Egylet titkárnál, dr. Finály Henrik egyetemi tanárnál bejelentik.

— A király Bánffy-Hunyadon. A király szeptember hónapjában jön Bánffy-Hunyadra, hogy megtekintse az ottan végbemenő nagy hadgyakorlatokat. Kötélbelől Barsai Domokos palotájában lesz szállja. A miniszterek közül eddig báró Jósika Samu részvétele biztos, a ki Kertész Samu főszolgabíróval lesz szállja.

— Státusgyűlési képviselők választása. Tegnap május 28-án délelőtt a kolozsvári róm. kath. plébániai lakban mozgalmas gyűlések tartattak. A kolozsbokai esperes-kerületi papság Péter József alesperes, székesfenesi plébánost status-gyűlési egyházi képviselővé közfelkiáltással megválasztotta a főesperes elnökle alatt tartott közgyűlésen; a kerület hitközségeinek választó-képviselői pedig ugyancsak a főesperes elnökle alatt tartott gyűlésen Szabó József székesfenesi birtokost és Korbuly Bogdán kolozsvári birtokost választották meg közfelkiáltással a kolozsbokai esperes-kerület status-gyűlési világi képviselőiként.

— Városi közgyűlés. Kolozsvár sz. kir. törvényhatósági bizottsága folyó évi május hó 31-én (pénteken) és esetleg folytatásul a rá következő köznapiokon, mindenkor délután három órákor a városház nagy termében rendes közgyűlés tart. A tárgysorozat főbb pontjai lesznek: Tanácsai előterjesztések a) a nem mászható csatornák helyett nagyobb átmérétű mászható csatornák építése tárgyában, b) a pusztá-, majális- és külszén-utca csatornázása tárgyában, c) a hidevei kerületben a vízvezeték csőhálózat kiterjesztése tárgyában a csatornázás és vízvezeték építését ellenőrző bizottság és a szakbizottságok javaslatával együtt; d) a sétatéren egy vendéglő és egy korcsolya-csarnok építése tárgyában a sétatéri bizottság és a szakbizottságok javaslatával együtt; e) az utca-átvezetési vállalatok tartott árlejtés eredménye tárgyában; g) a házi csatornák csatlakozása egységárainak megalapítása tárgyában.

— A kolozsvári róm. kath. egyházközség képviselőtestülete folyó évi június 3-án vagyis pünkösöd másodnapján délelőtt 11 órakor tart közgyűlést, melyen három világi képviselő fog megválasztatni s melyre a választásbára jogosultak figyelme e helyen is felhívatik.

— Czirkusz. Nagyobb közönséget érdekelnek a mostani czirkusz előadások, mint a minő látogatja. Az igazgatóság mindent elkövet, hogy változatos és érdekes műsorral a közönség igényeit kielégítse. E héten tegnap mutatta be magát először Theresa Chiesi mint athletanő. Akkor sulyokkal játszik és dobáldozik, hogy a legerősebb férfiak is nagy munkát adt őket csak felemelni. Legkedvesebb volt az este is Miss Beata Jokey lován, hogy ki annyi schikkel és bájjal ngrál lován, hogy a közönség nem győzi eléggé kifejezni elismerését a bájos lovarnó iránt.

— Uj kerületi orvos. A dr. Nappendruk Kálmán elhalálása következtében megütrült városi orvosi állásra — mint értesülünk — gróf Bély főispán dr. Tompa Jánost nevezte ki. E kinevezéssel a főispán valóban nagy szolgálatot tett Kolozsvár város elárvult közegészségügyének. A fiatal orvos városunk szülötte, kinek atyja Kolozvárnak köztisztviselő és közbecsülésben álló főmérnöke volt. Dr. Tompa összes tanulmányait Kolozsvárt végezte, itt nyerte el — kitűnően letett vizsgák után — az összes gyógytudományok tudori, valamint az operátori, továbbá egészségügyi, tanári és tisztiorvosi okleveleket, melyek után több éven át dr. Rozsahegyi tanár mellett a közegészségügyi tanszéknel egyetemi tanárség volt és ez állásában is, mint szakavatott tehetség, a komoly munka és kitartó szorgalom embere szerzett magának elismerést. Dr. Tompa János új tisztviselőben tapintatos körültekintése nemcsak jeles gyakorló orvost kapott városunk, hanem egyúttal oly fiatal erőt is, a ki speciális hygienista is lévén töle a közegészségügy terén sokat várhatunk.

— Hírek a czirkuszról. A czirkuszban ma lép fel először egy balet-társaság, mely tegnap este érkezett Kolozsvárra. Szombaton jun. 1-én fogja magát bemutatni a híres bicikli-társaság, melyben különösen a gyerekek igen ügyesek. Ez alkalommal kerül előadásra a Hamupipőke című némajáték, melyre állítólag az igazgatóság 10,000 frtot költött. Az előadásban 60 gyermek fog részt venni.

— Felhívás 10-éves találkozárra. Dr. Jékéy Dániel aljbíró (Kolozsvár) dr. Blasek Béla orvos (B-Hunyad) és dr. Popeszkú György ügyvéd (Torda) felkérlik volt osztálytársaikat, kikkel az érettségit 1885 évben a kolozsvári róm. kath. főgimnáziumban letették, hogy f. év június hó 29-én d. e. 9 órákor a gymnasium VIII-ik osztályába a 10-éves találkozárra jelenjenek meg. — A ki nem talál a megjelenésben akadályozva lenne, kérjük, hogy Dr. Jékéy D.-hez jun. 27-ig azt jelentse be.

— Ujabb adományok a kolozsvári ev. ref. kollégium építési alapjára. XVI. közlemény. Br. Horváth Ödön, gr. Rhédey Johanna 10 frt. Nagy Sámuel főgondnok 562. sz. íven adakoztak: Szabó János ny. honv. ezredes 5 frt, Soós Pál építőmester 5 frt, Bortnyik Lajos 50 kr, Nagy János 1 frt, Sz. J. 50 kr, Nagy Ferencz 50 kr, D. 50 kr, Duditz 50 kr, Ambrus Károly 50 kr, N. N. 50 kr, Benedek Albert 1 frt, Molnár G. 50 kr, Deák Lajos 1 frt, Csontos Olivér 1 frt, T. D. 50 kr, K. J. 50 kr, Dobai Albert 1 frt, Molnár Albert 1 frt, B. S. 50 kr, Csizsér Albert 50 kr, Vass Tamás ref. lelkész 2 frt, Marosvásárhelyi ev. ref. egyház 5 frt, Mentovics Elek 1 frt. — Gyulai Kálmán 355. sz. gyűjtő íven: Gyulai K. 10 frt, Bihari S. 1 frt, Koncz József 1 frt, Lakatos Sámuel 1 frt, Csiki Lajos 1 frt, Csontos Olivér 1 frt, Nemes József 1 frt, Engel Imre 1 frt, M. B. 1 frt, Buckler Lajos 1 frt, Dr. Bajna 1 frt, N. N. 1 frt, Güldner Nándor 1 frt, Slurár 1 frt, Pallos Albert 1 frt, Bod Károly 1 frt, Hajós József 708. sz. gyűjtő íven: Hajós József 25 frt, Deák Lajos 682. sz. gyűjtő íven Deák Lajos 1 frt, Diószegi József adománya 5 frt. Dr. Szilágyi Sándor, budapesti egyetemi könyvtári igazgató 624. sz. gyűjtő íven 7 frt, Gróf Teleky Géza 5 frt, Gaenzstein Béla 2 frt, Erdélyi Pál 2 frt, Schönherr Gyula 2 frt, Aldási Antal 2 frt, Kollányi Ferencz 2 frt, Fehérpataki László 2 frt. A 636. sz. íven Kiss József budapest. m. kir. posta és távirada igazgató 5 frt. A 643. sz. íven Csontos Olivér, m.-vásárhelyi ügyvéd 2 frt. A 754. sz. íven Köllönte Mózés 1 frt. A 639. sz. íven Barabás József lelkész. A 44. sz. íven Demeter Károly pénztárnok 5 frt. Dr. Imre Lajos íven Molnár Ferencz tanító 1 frt, Szász Károly tanító 1 frt. 50 kr, Horváth Károly 50 kr. A 667. sz. íven Gál István gyűjtése 2 frt. 89 kr. Fogadják a kegyes adakozók az előjárásokról hálás köszönetét.

— Miniszterek nyaralása. A kormány tagjai körül-belül már megállapodtak a nyári szünidő tekintetében, báró Bánffy Deszö miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter a jövő hó végén, közvetlenül a delegációk ülésének befejezése után Erdélybe utaznak, Percezel Deszö belügyminiszter Auszba megy. Erdély igazságügyminiszter Győr közlemben egyik rokonának pusztaján tölti a nyarat. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter családjával báró Rosner Ervin főispánnal a gyertyánligeti fürdőben lesznek a nyáron át. Dániel Ernő kereskedelmi miniszter a kiállítási ügye marasztalja Budapesten, Gróf Festetics Andor földművelési miniszter egységének helyreállítására már

most megy Karlsbadra. Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter csak augusztus hó végén a miniszterelnök visszerkezése után kezd meg szabadságidejét. Josipovich Imre horvátországi birtokaira utazik.

— Az egyéves önkéntesek második éve. A hadügyminiszter legújabb rendelete értelmében azok az egyéves önkéntesek, a kik a tisztí vizsgát nem tették le, a második évben még nem jutnak a tartalékba, hanem mint tényleges szolgálatra nem alkalmasok, szabadságot kapnak.

— Mennyi medvét lőnek Magyarországon évenként? Az érdekes és eredménydus medvevadászatok után a melyek hazánkban tartani szoktak nem lehet közömbös ez a kérdés, de a melyre természetesen igen bajos határozatot feleletet adni, mivel nem jut minden sikerült vadászat eredménye köz tudomásra és a hegységi juhászok, csobánok és pakulárok is számtalan medvét pusztítanak el évenként, a mi soha sem jön bele semmiféle löveggyébe. A földművelésügyi miniszterium által gyűjtött vadlővesi kimutatások szerint 1884-től—1893. végeig összesen 1935 medve lővetett Magyarországon, vagyis átlag 103 drb évenként. A legjobb év volt 1884, a mikor 260 medve számolt be a bundájával s a legrosszabb év volt az 1888 diki, a mikor csak 173 került terütekre.

— Bíró választás. Torda-Turban f. hó 26-án dr. Domokos Andor főszolgabíró elnökle alatt egyhangulag Csipkés Viktor földbirtokos választott községi bíróvá, ki e tisztet eddig is közmegelődéssel teljesítette.

— A király és a hadgyakorlatok. A király ez idén valamivel kevesebb időt fog tölteni az osztrák-magyar haderő záró hadgyakorlatain, mivel szeptember hónap első hét napján át Németországban, illetőleg Stettinben fog időzni, ahol résztvesz a a nagy német hadgyakorlatokon, a melyek alkalmával két-két hadtest fog egymással szemben állni, és amelyek majdnem ugyanoly irányokat fognak ölteni, mint a községi hadgyakorlatok; azok végeztével alkalmasint megjelenik Swinemünde-ben is az ott tartandó hajóraj szemlén. Onnan a király habár végleg ez még nincs megállapítva, alkalmasint a galicziai hadgyakorlatokra, azután a Bánffy-Hunyad környékén tartandó nagy hadgyakorlatokra megy, ahol öt napig fog tartózkodni a király. Itt a Walzstätten János tábornagy vezénylete alatt álló temesvári hetedik és Galgóczy altábornagy vezénylete alatt álló nagyszabony 12-ik hadtest fognak egymás ellen küzdeni. Innen ő fel-sége Alcsuthra megy az itt tartandó lovasági hadgyakorlatokra, amelyek alkalmával két lovassági hadosztály fog egymással szemben állni.

— Gróf Teleki Samu. A híres Afrika-utazó gróf Teleki Samu az év elején tudvalevőleg újabb kirándulásra indult Zanzibáron át Afrika belsejébe. Ezuttal nem ment fölfedező utra, hanem csak oroszánokra, tigrisekre és elefántokra vadászott s több hatalmas állatot lőtt le. A gróf tegnap érkezett meg Budapestre több hónapos távollét után pompás egészségben. Csak testi sulya csökkent s arca és keze egy kicsit nagyon megbarnult az afrikai tüzes napsugaraktól.

— A kápolnai hősök emléke. A kápolnai csatában elesett honvédek emléket ez idén is kegyelettel ünnepelte meg az ottani polgárság. Az ünnep gyászisteniztetéssel kezdődött. A gyászmisét egy 48-as honvéd, Klampavszky szilhalmi plébános mondta az eseletekért. A templom hajójában ravatal volt felállítva, megrakva koszorúval, körülötte 48-as honvédek állottak díszorséget egy rongyos, sűrűn átlukasztott zászló alatt. A mise alatt az egri dalosok énekeltek, a gyászdalokat. Mise után a közös sirhoz vonult ki a közönség s elénekelt a Hymnuszt és a Szózatot s kegyeletlen csendben hallgatta meg az elmondott gyászbeszédet.

— A ki magyarokat eszik. A kócsi oláh papról szól a nóta, a ki — mint írják — ugyancsak feni a fogát arra, hogy megegye a magyarokat. A kis eset, a mely legfőlebb mosolyt kelthet, a következő: Gyulai Samu utkaparó Kócs község utján dolgozva, — észrevette, hogy a kócsi oláh pap ekeje annak rendje s módja szerint szántja az országotat, minthogy az ut rongálása tilos, az utkaparó az ekét le akarta foglalni, hogy zálog gyanát vigye a község házához. A kritikus pillanatban ott termett az oláh pap s fiának, a ki az ekét átadni nem akarta védelmére kelt. Heves czivakodás fejlődött ki ott az ut közepén az utkaparó, az oláh pap meg a pap fia közt úgy, hogy a jövőmenő kocsi megállottak és a nép feszült érdeklődéssel várta az összetűködés kimenetelét. A büszke római szapora gesztusokkal beszélt s az utkaparónak egyebek közt ezt kiáltotta oda:

— A magyarok meg akarják nyuzni az oláhokat de a magyarokat nemsokára megesszük mi.

Az utkaparó ugyan nem félti a bőrt a kócsi pápa fogától, de fenyegetőzése miatt följelentést tett ellene.

— Öngyilkos anyós. Évek óta híres volt Naszódón egy jomódu oláh asszony arról, hogy rettenetes anyós. A vejevel állandó

perpatvarban állt s a község néha napokig beszélt az anyós legutóbbi szerepléséről. Az öreg asszony a mult héten hirtelen eltűnt s a szomszédok már-már büntényről kezdett gúsdogni, a mikor a hivatalos nyomozás kiderítette, hogy a veszedelmes anyós a mult hét egyik napján még a szokottnál is rettenetesebben összefűzött a vejevel s a veszekedés után elrohant a Szamosba ugrott. Holttestét a víz a 20 kilométernyire fekvő Középfalva községnel vetette ki.

— Melyik az okosabb? A. (B.-hez.) Azt hiszem, hogy erős fáradozásaimat előbbutóbb mégis siker fogja koronázni s lassankint mégis okosabb lesz, mint eddig voltál.

B. Boldog ember te! Akkor én mégis okosabb vagyok, mert veled szemben én minden reményemet feladtam.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti táviratai.)

Országgyűlés.

Budapest, május 29.

A képviselőház mai ülésének kezdetén Szilágyi Dezső elnök bejelentette, hogy a fűtő-olaj F e s t e t i c h Andor földművelésügyi miniszter helyett Miklós Ödön államtitkár fog Molnár Józsiásnak a kőbányai sertesvész ügyében beadott interpellációjára felelni.

Ugron Gábor hozzájárul ehhez, de élesen szemére hányja a kormánynak, hogy csak ez egy interpellációra felel, holott egy egész sereg interpelláció vár feleletre, melyeket nem volna szabad a képviselőház őszi ülésére elhalasztani.

Igy többek között feleletre vár Battyányi Lajos első magyar miniszterelnöknek kihagyatása a lefestedő magyar miniszterelnökök közül, mely interpellációt Barthá Miklós nyújtott be.

Bánffy Dezső miniszterelnök Ugron Gáborral szemben azzal védekezett, hogy a többi interpellációjára az adatok még nincsenek beszerezve.

Ezután Miklós Ödön államtitkár válaszolt a kőbányai sertesvész ügyében beadott interpellációra. Konstatálta, hogy a sertesvész ellen nem tudnak orvosságot de megtétettek az óvintézkedések, melyek a ragályt hihetőleg beszüntetik, vagy legalább is megakadályozzák annak tovább terjedését.

Molnár Józsiás felelni akart, de Szilágyi Dezső elnök, mivel az államtitkár nem adott választ az interpellációra, hanem csak tájékoztatást, nem engedett szót Molnárnak. Az elnök ez eljárása heves jeleneteket idézett elő.

Polónyi Géza, Horánszky, Szederkényi a házszabályokhoz szóltak, miközben elnök Polónyit és Lukács Gyulát rendreutasította. Végre az elnök szavaztatott, hogy helyesen járt-e el, vagy nem.

A többség szavazatával helyeselte az elnök eljárását.

Ezután Madarász József megsűrgette egy régebbi interpellációját.

Ugron Gábor erre rámutatott arra a helytelenségre, hogy az elnök megengedte Madarásznak a szönyegen nem levő kérdéshez szólni, míg Molnárnak megtagadta a szönyegen levő kérdéshez beszélni.

Molnár Józsiás erre újra felállott, hogy beszéljen, de az elnökkel nagy vitába keverkedet.

Végül kijelenti, hogy Miklós államtitkár felvilágosítását tudomásul veszi. (Éljenzés balfelől.)

Elnök Molnár Jóniást szabályellenes felszólalásért rendreutasítja.

Az ülés végén Bánffy átnyújtotta az elnöknek az országgyűlés elnapolására vonatkozó királyi kéziratot melyet aztán felolvastak.

A főrendiháznak szintén volt ülése. Ezen csak az elnapolásra vonatkozó kéziratot olvastak fel.

A tüntetés utójátéka.

Budapest, május 28.

Szeless Adorján szabadon bocsátatása alkalmával rendezett tüntetésből kifolyólag dr. Takács Zoltánt 50 frt, Scheffer Lászlót 30 frt megfizetésére ítélte a rendőrség.

Vásonkeőy pör.

Budapest, május 29.

A Vásonkeőy-pörben a törvényszék elrendelte a pör megújítását.

A fogságban levő Spiegel Bernátot azonnal szabadon bocsátották.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segéd-szerkesztő és kiadó lap tulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

HIRDETÉSEK.

Eladó házastelkek.

A „Kolozsvári Kisegítő Takarékpénztár Részvénytársaság” tulajdonát képező következő **házastelkek** és pedig:

1. **Nagy-utca 79. sz. a.** lévő házastelkek, mely áll: 3 szoba, konyha, gazdasági épületek és mintegy 1200 négyszög ölt kiterjedésű kertből;

2. **Kómálalja-utca 6. sz. a.** lévő házastelkek (a Czako-féle 2 emeletes ház közvetlen szomszédságában), melyen két külön álló épület, s azokon két-két szoba, konyha s mellékhelyiségek vannak, **folyó 1895. évi Junius hó 1-ső napján délután 3 órakor**, nyilvános, önkéntes árverés útján eladatnak.

Az árverés Dorgó Albert kir. közjegyző ur irodájában (Jókai-utca 16. sz.) tartatik meg.

A részletes árverési feltételek a „Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank” helyiségében (Főter 3. sz. alatt) és Dorgó Albert kir. közjegyző urnál megtekinthetők.

Kolozsvárt, 1895. május hó 27-én.

Kolozsvári Kisegítő Takarékpénztár Részvénytársaság felszámolás alatt.

372. (2—2)

Sz. **4991**—1895.

Kis-Küküllővármegye alispánjától.

Pályázati hirdetmény.

Az elhalálozás folytán üresedésbe jött **radnóthi járási orvosi állomás** betöltése céljából kibocsátott pályázati hirdetmény a vá-
rakozásnak megfelelő eredményre nem vezetvén, főispán ur ő méltóságának folyó hó 6-án kelt 321. számú újabb intézkedése következtében a kérdéses állásra, mely 500 frt törzsfizetéssel és 200 frt utazási átalánnyal van javadalmazva, ezennel újabb pályázatot hirdetek.

Felhívom tehát mindazokat, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kéréseiket az 1893. évi I. t.-cikkben előírt képesítési okmányaikkal; ugyszintén az 1893. évi szeptember hó 30-án 80099. sz. alatt kelt belügyminiszteri rendelet által megszabott tisztí orvosi vizsga letételét igazoló bizonyítvánnyal fölszerelve, legkésőbb **folyó évi Junius hó 18-ik napjáig** bezárólag illetékes helyre való fölterjesztés végett hozzám nyújtsák be.

Dicső-Szt.-Márton, 1895. május hó 24-én.

H. Gál Domokos,
alispán.

375. (1—2)

Bérbe adó

Székely-Udvarhely mellett

körülbelül

400 hold jó minőségű birtok,

összes gazdasági épületek és felszereléssel, másfél millió forgalmu fedélcserép- és téglagyárral, nagy forgalmu savanyuvíz forrásokkal, 4 kerékű lisztelő malommal és cseretörővel, több kisebb nagyobb bérházzal.

Értekezhetni **Ugron Ákos** országos képviselővel,
Budapest, Pauler-utca 12. szám.

350. (6—30)

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövet-fonat és szitaáru gyára,

KOLOZSVÁRT,

Torda-utca, Nagy testvérek volt sarkó-raktárában.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek stb. bekerítéséhez való gépfonatait; majorsági udvarok fonattal való bevonását; pince, padlás, felső világossági, magtár és éléskamara ablakok rostélyzatát; áthányó rosták szén, koks, kávyics, föld és porond válogatásához; szikra fogók cséplő- és egyéb gépekhez.

Nemkülönbön zöldre festett lágy szövet szelelő-rosták, Backer-féle rosták és egyféle használatra vas-, réz- és czimszövetek, sarkosarak különféle mintákban; Kruppa sodrony szegélyzetek különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták, sziták különféle czéllokra, igen erősen készítettnek és gyári árak szerint számítatnak.

Aczél tüskés sodrony kertek, delelők stb. bevonásához jutányos árért fel is huzatik.

Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálók.

A nagyérdemű helyi és vidéki közönség becses pártfogását kérve

289. [8—20] teljes tisztelettel: **LÉBER GYULA.**

Eladó Kolozsvárt, a belváros közvetlen közelében,
szolidan épített, kényelmes besztásu

C SALÁDI LAKHÁZAK,

külön udvar és kerttel, 11 évi adómentességgel.

Továbbá **tőkepénz elhelyezésére** rendkívül kedvező,
6 és 7%-ot jövedelmező

egy és két emeletes bérházak,

még 10 évig adómentesek.

Ugyanitt azonnal kiadandó **2 családi ház** szép udvar és nagy kerttel.

Értekezhetni **Nagy-utca 7. szám alatt, Török Sándor**
fűszerkereskedővel.

306. (7—8)

PÜNKÖSD ÜNNEP ELŐTT.

22 kr.	1 méter jó mosó Creton, 200 különböző mintákban.	18 kr.	1 pár Női gyapot keztyű minden színben.
25 kr.	1 méter legfinomabb mosó Woeile.	13 kr.	1 pár Női harisnya, min- den divatos színben.
30 kr.	1 méter divatos atlas Satten.	1.95 kr.	1 drb. selyem Esőernyő Uraknak és Hölgyeknek
36 kr.	1 méter igen finom atlas Satten.	1.90 kr.	1 drb. selyem Napernyő divatos szép fogantyúval.
55 kr.	1 méter legfinomabb atlas Satten (legujabb.)	1 frt	1 drb. férfi Napernyő csikos vagy sima.
36 kr.	1 méter gyönyörű fran- czia Batiz Mouslin.	1.20 kr.	1 drb. Uri ing, fehér vagy színes.
20 kr.	1 méter csikos vagy # szöttek. Előbb 30 kr. volt.	90 kr.	1 drb. igen hasznos Tu- rista ing, sima és csikos.
23 kr.	1 méter igen szép Ruha Zefir. Előbb 35 kr. volt.	1.60 kr.	1 pár nagy ablakra való Tunis függöny.
28 kr.	1 méter duplaszáles Női Ruhakelme.	2.90 kr.	3 drb. ágý- és asztal Tunis terítő.
56 kr.	1 méter Női Ruhakelme legujabb.	2.40 kr.	1 drb. 3 mt. hosszú, 2 mt. széles nagy szőnyeg
18 kr.	1 méter jó minőségű Chif- fon vászon.	70 kr.	1 darab Női Mider, de- rék fűző.
18 kr.	1 méter Alföldi vászon, mindenre használható.	1.80 kr.	1 darab igen jó olajos Paplan.
16 kr.	1 méter alkalmas csipke Netz Függöny.	6.70 kr.	1 drb. selyem Paplan, kék, rósa, bordó színben.
		4.50 kr.	1 drb. Mátrácz tengeri füvel töltve.

Poszler és Társa

női- és férfi-divat áruháza,

Kolozsvártt, Belhid-utca (Hungária-szálloda alatt.)

288. (12—100)

TELEFON 264. SZ.

Van szerencsém a helyi és vidéki közönség b. tudomására hozni,
hogy **Kurta-szappan-utca 5. sz. alatt**

FGY BOR NAGY-RAKTÁRT

nyitottam.

Főelvem **tiszta, természetes és nem műborokat**
a legkisebb haszon mellett árusítani.

A borok ára fogyasztási adóval együtt — 10 üveg rendel-
ménynél — haza szállítva **30, 34, 36, 40, 46 és 70 kr.** literenként.
Rácz ürmös egy liter **35 kr.**

Vendéglősök és tovább árusítók árkedvezményben részesülnek.

A n. é. közönség becses pártfogásáért esd

alázatos szolgálja:

201. (12—15) **WERTHEIMER MIKSA.**

Készpénzfizetés mellett.

A Pünkösdi ünnepekre!

A legnemesebb

Erdélyi természetes

HEGYI BOROK

és erdélyi champagner,

KÜKÜLLŐMENTI PEZSGÓ-BOROK,

a melyek valódiságáról kezeséget vállalok, eredeti töl-
tésben és raktári árakban kaphatók:

SEGESVÁRY ÉS TÁRSAI

ezelőtt id. Mis-
selbacher J. B.

kereskedésben **Kolozsvárt.**

„SZÁSZVESSZŐSI“

kitünő asztali bor, literes palaczk üveggel együtt **65 kr.**

Nagyobb megrendelések borokra palaczkokban, vagy hordókban,
külön en gros árjegyzék szerint, a segesvári vasuti állomásról
küldetnek meg. (Magy. áll. vasut, keleti vonal.)

Nagy raktár: szilvoriumból, seprőpálínkából és cognacból.

TEUTSCH B. JÓZSEF

borkiviteli üzlete Segesvárt, (Erdély.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

292. (4—7)

Uj deszka- és épületfa-raktár.

Van szerencsém a t. cz. építő közönséget és asztalos urakat tiszté-
lettel értesíteni, miszerint

Kolozsvárt, külközép-utca 9. sz. a. (Fenichl-féle házban)

a mai kor követelményeinek teljesen megfelelő

deszka- és épületfa-raktárt

állítottam és rendeztem be.

Hosszas évek alatt az itteni „Fraenkel Simon és fia” czégnél
mint üzletvezető nyert szakértelem, valamint jutányosan beszerzett
anyagok következtében abban a helyzetben vagyok, hogy minden
kívánságnak a **legelőszőbb árak mellett** megfelelni tudok.

Raktáromban mindennemű épületfát, fűrés-anyagot, lécezt,
zsenedyelt, a legjobb minőségű asztalos- és mindenféle kemény fű-
részelt fákat; továbbá mint a budapesti magyar furnir- és aszta-
los kellekek gyár részvénytársaságnak képviselője, különféle belföldi
és amerikai furnirt, lécezt és képfaragó-árakat nagyobb készlet-
ben tartok.

Tisztelettel

330. (6—10) **TYROLER GYULA.**

TELJES VÉGKIÁRUSÍTÁS!

Tekintettel a helybeli nyomott üzleti viszonyokra, kénytelen vagyok
üzletemet

teljesen és végleg feloszlítani.

Tisztelettel értesitem tehát a n. é. közönséget, hogy a **rak-
táromon levő összes áruimat**, u. m. dos választéku valódi
Richter-féle rumburgi, hollandi, irlandi és bécsi házi vásznakat, cre-
tonokat, szötteseket, szőnyegeket, függönyöket, női és férfi kész fehé-
neműeket és asztalneműeket, a mostan érkezett újdonságokkal együtt

minden elfogadható árban,

készpénz fizetés ellenében,

**hatóságilag engedélyezett végeladás foly-
tán kiárusítom.**

A mely felette kedvező alkalomra a midőn a n. é. közönség
becses figyelmét felhívom, tisztelettel felkérem egyszersmind adósa-
imat, hogy számlájukat 10 nap alatt oky-tlen kifizetni sziveskedjen-
nek, miután nekem is súlyos kötelezettségeim vannak.

Az üzlet összes berendezéseivel együtt en bloc is megvehető.

Tisztelettel:

265. (11—20) **GÁMENTZY MÁRTON,**
(Kolozsvár, főter, gr. Teleky-ház.)

POSZLER GYULA

NŐI- ÉS FÉRFI-DIVAT RAKTÁRA,

Kolozsvárt, Belhid-utca 3. szám.

Tavaszi és nyári idényre

minden versenyt kizáró olcsó, szabott árakban

kaphatók:

Nagy mennyiségű szörkelmek	28, 36, 50 krtól feljebb.
legjobb mosó kartonok	20, 25 „
Különleges divatos Zefirek	35, 40 krtól.
Fr. nezia batistok és gaze de panienek	35 „
atlas satenek különböző minta	33, 40, 45 kr.
Miederek, itt még nem létezett olcsó ár	65 kr., 1 frttól.
Fekete és színes napernyők	1 frt, 1.20, 1.70 és feljebb.
Csipke függönyök	16, 20, 25, 30 kr. és „
Nagy mennyiségű női és férfi esőernyők	90 krtól.

Ezeket kiült: férfi ingek, gallérok, manchettek, nyakkendők,
csipkék, szallagok, divatos szalmakalapok, díszítések, mindennemű
bélleseműek stb.

Üzletem elvei:

„Lelkiismeretes kiszolgálás minden irányban, szigoruan meg-
állapított és minden darabon feltüntetett szabott, olcsó árak!”

A n. é. közönség becses látogatását kérve, tisztelettel

240. (12—x) **A FENNTI.**

Ezer koronát kap!

a ki a „Walton“-féle borokban más elemet, mint a mi
a tiszta jó bor alkatrésze: kimutat!

Walton Ede

fűszer-, csemege- és borkereskedésében,

Kolozsvárt, főter 9. sz. (Báró Jósika-ház.)

Különösen valódi, tiszta boraimat ajánlom. — Ezeket
Méltóságos Gróf Teleki László Gyula ur krakkói uradalmából szer-
zem be és föltétlen bizalma révén: a Gróf ur neve alatt áruolom.

Pinczémben majdnem minden faju bor képviselve van (360
hectoliternyi mennyiségben.) Valamint kis üstös seprő- és törköly-
pálinka, többféle Cognac és finom öreg szilvoriom is kapható.

Nagybani vételnél jelentékeny kedvezmény!

Árjegyzék ingyen! Teljes tisztelettel

308. (8—10) **WALTON EDE.**